

**К.е.н. Грузіна І.А.**

*Харківський національний економічний університет*

## **Особливості управління промисловими підприємствами у сучасних умовах**

Специфіка сучасної української економіки змушує вітчизняні промислові підприємства кардинально переглядати підходи до управління. Інтенсивність конкурентної боротьби, підвищення вимог до якості продукції вимагають впровадження прогресивних управлінських технологій, здатних ефективно вирішувати завдання бізнесу та швидко реагувати на зміни ринкового середовища. Сьогодні необхідні такі рішення, які дозволять об'єднати людей, інформацію та бізнес-процеси для ефективного управління всіма сферами діяльності підприємства.

Практика менеджменту пропонує безліч методик управління [2, 3], однак, глобальні, незворотні зміни у середовищі функціонування підприємств розкривають їх недоліки, обумовлюючи неможливість застосування, виступають причиною перегляду традиційних методів організації діяльності вітчизняних підприємств, управління їх стратегією й тактикою, поведінкою у діловому світі.

Сформоване в останнє десятиріччя нове ринкове макросередовище не завжди чинить позитивний вплив на діяльність підприємств, що пояснюється безліччю структурних змін в технології, економіці, ринковій ситуації в поєднанні з встановленням нових соціальних пріоритетів. Економічні кризи змушують світових виробників переорієнтувати свою діяльність на сегменти споживачів з відносно невисокими доходами, що призводить до необхідності нашим співвітчизникам конкурувати з високоякісними інноваційними підприємствами. Постійно зростають вимоги до якості товарів, скорочується їх життєвий цикл, розширюється номенклатура при одночасному скороченні обсягу випуску по окремих її позиціях. Все це відбувається на тлі загострення проблеми економії природних ресурсів і захисту навколишнього середовища, що має негативні наслідки для економіки підприємств. Зростаюча кількість

збанкрутілих підприємств свідчить, що зміни в сучасній економіці тягнуть за собою швидке і жорстоке покарання за помилки менеджменту, за відмову від сучасних прогресивних стратегій функціонування і розвитку. Вже недостатньо орієнтуватися тільки на вітчизняні ринки, необхідно домагатися конкурентних переваг на міжнародних, кардинально змінюючи стратегічні позиції.

Чинником, що значною мірою визначає умови функціонування сучасних підприємств, є прискорення переходу від індустріального суспільства, заснованого на жорсткому поділі праці, масовому виробництві й обміні матеріальними продуктами, до постіндустріального, пріоритетна роль у якому відведена інформації, комп'ютерним засобам, як способу її накопичення, обробки, зберігання та передачі, формуванню та обміну знаннями, телекомунікаціям та управлінню [7]. Цілком природно, що кількість зайнятих у традиційній промисловості та її частка в національному продукті поступово скорочуються, поступаючись провідним місцем сфері послуг, що ґрунтується більшою мірою на обробці інформації та виробництві знань. Зростає важливість людського капіталу, який дослідниками розглядається як рушійна сила інформаційних ресурсів [5]. Конкурентоспроможність і успіх підприємств у новому інформаційному суспільстві залежать від ефективності організації і управління, розвинених засобів комунікації та кооперації з клієнтами і партнерами, обсягу накопичених співробітниками професійних знань і умінь, можливостей їх інтенсивного використання, а не тільки від матеріальних ресурсів [5, 6].

Проблеми сучасного менеджменту, володіючи певними особливостями для різних підприємств, мають багато спільного, що дозволяє виявити причини їх виникнення, наслідки, розробити уніфіковані методи вирішення. Безліч проблем пов'язані з галузевими особливостями і специфікою конкретних виробничих процесів, решта – із загальною економічною ситуацією, яка формує «зовнішнє середовище» підприємств, і її динамічністю. Серед них: перехід до інформаційного суспільства; заміщення адміністративних методів управління ринковими; зростаюче значення горизонтальних виробничих зв'язків; відсутність будь-яких гарантій отримання прибутку, що визначається виключно

фінансовими результатами роботи підприємства. Отже, необхідність переходу до інноваційних методів управління очевидна.

Ряд вчених [1–3] важливою проблемою менеджменту вважають відсутність правильного, адекватного сприйняття більшістю вітчизняних підприємств тих умов, в яких вони змушені діяти. Російський економіст Л. М. Гатовський [4], аналізуючи досвід країн СНД, відзначає безліч негативних моментів управління, серед яких: механічне копіювання практики господарювання зарубіжних підприємств, не завжди найкращої, часто в спотвореному вигляді; перенесення абсолютно непридатних для місцевих умов методів і підходів в систему управління українських підприємств; ігнорування або недостатнє застосування позитивного досвіду розвинених країн.

За цих обставин, умовами сприятливого розвитку українських промислових підприємств є запозичення дійсно прогресивного зарубіжного досвіду, концепцій і технологій з урахуванням конкретних умов функціонування конкретного підприємства; розробка і використання інструментарію, що дозволяє більш практично і економно використовувати наявні ресурси; впровадження гнучких управлінських систем, здатних адаптуватися в міру необхідності при різного роду змінах зовнішнього середовища.

Отже, на даний час існує об'єктивна необхідність застосування прогресивних методів вирішення завдань управління, що базуються на застосуванні новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, які, на підставі оптимального поєднання інформації та високої кваліфікації виконавців, дозволяють проводити глибокий аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів, складати точні прогнози розвитку ситуації, коригувати, у разі необхідності, місію, цілі та стратегію підприємства, з високим ступенем ймовірності передбачати кризові явища та їхні наслідки, а, отже, заздалегідь забезпечувати можливість для мінімізації можливих втрат. Крім того, це дозволяє усунути комунікаційні бар'єри, налагодити нові партнерські зв'язки та, врешті решт, ефективно долати непередбачувані труднощі.

## Література:

1. Винарик Л. С. Информационная экономика: становление, развитие, проблемы – Донецк: ИЭП НАН Украины, 2002. – 311 с.
2. Егоршин А. П. Управление социально-экономической системой: монография / А. П.Егоршин, В. А.Кожин. – Н. Новгород: НИМБ, 2009. – 288 с.
3. Мельник Л. Г. Социально-экономические проблемы информационного общества: монография / Л. Г. Мельник, М. В. Брюханова. – Сумы: Университетская книга, 2010. – 896 с.
4. Политическая экономия. Учебник / Л. М. Гатовский, К. В. Островитянов, Д. Т. Шепилов и др. – М.: «Печатный Двор». – 1955. – 631 с.
5. Тарасов В. Б. Предприятия XXI века: проблемы проектирования и управления [Электронный ресурс] – режим доступа: <http://www.masters.donntu.edu.ua/2001/fvti/matsak/diss/lib/indxxi.htm>
6. Davenport T. Process innovation, re-engineering work through information technology. – Boston MA: Harvard Business School Press, 1993. – 274 p.
7. Drucker P.F. Post-capitalist society. – N.Y.: Harper Business, 1993. – 168 p.